

UZASADNIENIE

Przedmiotem projektowanej nowelizacji jest ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 168, poz. 1186, z późn. zm.).

Projekt ustawy zakłada:

- 1) usprawnienie i ułatwienie pozyskiwania dokumentów wydawanych przez Centralną Informację Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) poprzez zapewnienie jednakowej rangi dokumentom wydawanym zarówno w postaci papierowej, jak też elektronicznej,
- 2) upowszechnienie bezpłatnego dostępu do rejestru, przez co rozumie się dostęp do wszystkich jego części i do wszystkich aktualnie znajdujących się w nich danych, a także możliwość samodzielnego pozyskiwania wydruków aktualnych informacji o podmiotach wpisanych do rejestru, które także uzyskają moc dokumentów urzędowych, jeżeli będą posiadały cechy umożliwiające ich weryfikację,
- 3) umożliwienie wpisywania do rejestru przedsiębiorców numeru NIP „z urzędu”, po uzyskaniu przez sąd rejestrowy – bezpośrednio z urzędu skarbowego – informacji o jego nadaniu przedsiębiorcy,
- 4) umożliwienie wpisywania do rejestru adresu strony internetowej i adresu poczty elektronicznej, o ile przedsiębiorca takie adresy posiada.

Obecnie art. 4 ust. 3 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym pozwala na wydawanie przez Centralną Informację Krajowego Rejestru Sądowego odpisów, wyciągów i zaświadczeń oraz udzielanie informacji z Rejestru w formie papierowej i w drodze elektronicznej, przy czym moc dokumentów urzędowych zastrzeżona jest wyłącznie dla ich formy papierowej.

Na podstawie art. 4 ust. 3a ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym Centralna Informacja wydaje także, drogą elektroniczną, z elektronicznego katalogu dokumentów spółek, kopie dokumentów, które są poświadczane za zgodność z dokumentami znajdującymi się w aktach rejestrowych.

Formę odpisów, wyciągów, zaświadczeń, informacji oraz kopii dokumentów z katalogu, wydawanych wnioskodawcom przez Centralną Informację Krajowego Rejestru Sądowego drogą elektroniczną, określają przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie warunków organizacyjno-technicznych dotyczących formy wniosków i dokumentów oraz ich składania do sądów rejestrowych i Centralnej

Informacji Krajowego Rejestru Sądowego drogą elektroniczną, a także orzeczeń, odpisów, wyciągów, zaświadczeń, informacji i kopii dokumentów doręczanych wnioskodawcom tą drogą przez sądy rejestrowe i Centralną Informację (Dz. U. Nr 247, poz. 1813). Zgodnie z przepisami powołanego rozporządzenia odpisy, wyciągi, zaświadczenia i informacje z rejestru oraz orzeczenia doręczane drogą elektroniczną opatrzone są bezpiecznym podpisem elektronicznym uprawnionego pracownika sądu lub Centralnej Informacji, weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu.

Obowiązujący obecnie art. 4 ust. 4a i 4b ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym zapewnia wszystkim zainteresowanym bezpłatny dostęp, w ogólnodostępnych sieciach informatycznych, do podstawowych danych o podmiotach wpisanych do rejestru przedsiębiorców i do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej, w tym również o organizacjach i podmiotach, które uzyskały status organizacji pożytku publicznego. W przypadku podmiotów, wobec których w dziale 6 rejestru przedsiębiorców wpisano informację o ogłoszeniu upadłości, Centralna Informacja udostępnia (również bezpłatnie) listę upadłych firm zawierającą określone w ustawie dane identyfikacyjne.

Zgodnie z przepisami ustawy o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz zmianie niektórych innych ustaw z dnia 19 grudnia 2008 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 18, poz. 97) w ewidencji działalności gospodarczej oraz w Krajowym Rejestrze Sądowym wprowadzono instytucję tzw. „jednego okienka”, polegającą m.in. na tym, że sąd rejestrowy otrzymuje z urzędu skarbowego informację o numerze NIP nadanym przedsiębiorcy wpisanemu do Krajowego Rejestru Sądowego, a uzyskawszy te dane, przesyła je wraz ze zgłoszeniem płatnika składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Równocześnie w ustawie o Krajowym Rejestrze Sądowym pozostał przepis (art. 19a ust. 3a) zobowiązujący przedsiębiorcę do złożenia w sądzie rejestrowym wniosku o rejestrację numeru NIP, uzupełniającego pierwszy wpis. Taka sytuacja znacznie wydłuża łączny czas postępowania o rejestrację pełnego zakresu danych o podmiocie, zwiększa jego koszty, utrudnia i znacznie opóźnia przedsiębiorcom wykonywanie działalności gospodarczej.

W projekcie założono posługiwanie się określeniami już zdefiniowanymi i nie przewiduje się zmiany lub wprowadzania używanych dotychczas zwrotów, określeń lub definicji z wyjątkiem propozycji zastąpienia ustawowego terminu „ogólnodostępne sieci informatyczne” (w art. 4 ust. 4a ustawy) zwrotem „ogólnodostępne sieci teleinformatyczne”. Nowy doprecyzowany zwrot oznacza dostęp do informacji Krajowego Rejestru Sądowego

(a także do dokumentów znajdujących się w elektronicznym katalogu dokumentów spółek) również przez Internet.

Projektowana ustawa wprowadza przepis nadający moc dokumentów urzędowych odpisom, zaświadczeniom oraz informacjom wydawanym przez Centralną Informację Krajowego Rejestru Sądowego – poza formą papierową – także odpisom, wyciągom, zaświadczeniom oraz informacjom wydawanym w postaci elektronicznej. Powyższe zostaje zrealizowane przez nowelizację art. 4 ust. 3 ustawy, który nadaje moc dokumentów urzędowych wszelkim dokumentom wydawanym przez CI KRS.

Na gruncie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym droga elektroniczna oznacza udostępnianie przez sąd lub Centralną Informację dokumentów opatrzonych bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Nie zdecydowano się na umieszczenie we wskazanym przepisie określenia kwalifikowanej formy podpisu elektronicznego, gdyż obecnie nie ma innej możliwości posługiwania się podpisem elektronicznym niż tylko tzw. bezpiecznym podpisem elektronicznym (weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu). Powyższe dodatkowo uzasadnione jest planowanymi zmianami w zakresie podpisów elektronicznych i ich form, co powoduje, że wprowadzenie wprost do ustawy nazwy własnej bezpiecznego podpisu elektronicznego będzie powodowało konieczność zmiany również niniejszej ustawy.

Skoro możliwe stanie się uzyskanie dokumentów posiadających moc dokumentów urzędowych drogą elektroniczną, czyli istniejących w postaci elektronicznej, należy także określić sposób posługiwania się dokumentami uzyskanymi drogą elektroniczną. W chwili obecnej dokument elektroniczny nie jest akceptowany jako dokument urzędowy, a jedynie jako dokument prywatny. W związku z powyższym dokonano odpowiedniej zmiany w art. 6 pkt 3 ustawy, zmieniając odpowiednio upoważnienie ustawowe, na mocy którego Minister Sprawiedliwości określi m.in. sposób posługiwania się dokumentami uzyskanymi drogą elektroniczną, określając rodzaje nośników informatycznych dopuszczalnych przy posługiwaniu się tą formą dokumentu.

Projekt zakłada również, że Centralna Informacja będzie udostępniała bezpłatnie, w ogólnodostępnych sieciach teleinformatycznych, wszystkie aktualne informacje o podmiotach wpisanych do Rejestru, a także treść dokumentów przekazanych do elektronicznego katalogu dokumentów spółek. Upowszechnienie bezpłatnego dostępu do rejestru oznacza dostęp do wszystkich jego części, czyli:

- rejestru przedsiębiorców,

- rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej,
 - rejestru dłużników niewypłacalnych,
 - elektronicznego katalogu dokumentów spółek
- za pośrednictwem sieci teleinformatycznych (Internetu), co więcej projekt zakłada możliwość samodzielnego generowania wydruków z rejestru oraz z katalogu dokumentów spółek.

W dodawanym art. 4 ust. 4aa ustawy przewidziano, że pobrane samodzielnie wydruki komputerowe aktualnych informacji o podmiotach wpisanych do rejestru będą miały moc zrównaną z mocą dokumentów wydawanych przez Centralną Informację w postaci papierowej lub elektronicznej (art. 4 ust. 3a ustawy), jeżeli będą posiadały cechy umożliwiające ich weryfikację z danymi zawartymi w rejestrze. W przypadku samodzielnego pobrania wydruków kopii dokumentów znajdujących się w katalogu dokumentów spółek, cechy umożliwiające ich weryfikację zastąpią poświadczenie za zgodność z dokumentami znajdującymi się w aktach rejestrowych, o których mowa w art. 4 ust. 3a, co oznacza, że w tym przypadku samodzielnie sporządzony wydruk nie będzie miał mocy zrównanej z dokumentem urzędowym, a będzie jedynie poświadczoną kopią (tak jak w przypadku przewidzianym w art. 4 ust. 3a ustawy).

Powyższe rozwiązanie zapewnia jednakową rangę samodzielnie wygenerowanych wydruków z dokumentami o takiej samej treści, wydanymi bezpośrednio przez Centralną Informację w postaci papierowej i elektronicznej, zarówno w przypadku dokumentów, które mają moc dokumentów urzędowych, jak i kopii dokumentów, które są poświadczane za zgodność z dokumentami znajdującymi się w aktach rejestrowych podmiotu.

W związku ze wskazanymi zmianami dokonano również zmiany w art. 6 pkt 1 ustawy, zmieniając odpowiednio upoważnienie ustawowe, na mocy którego Minister Sprawiedliwości określi m.in. strukturę udostępnianych informacji, o których mowa w art. 4 ust. 4a oraz cechy wydruków umożliwiające ich weryfikację z danymi zawartymi w rejestrze i katalogu, o których mowa w art. 4 ust. 3a i 4a, uwzględniając zadania rejestru i Centralnej Informacji w zakresie zapewnienia powszechnego i bezpośredniego dostępu do informacji o podmiotach wpisanych do rejestru, a także do treści dokumentów spółek przekazanych do katalogu oraz zapewnienie możliwości weryfikacji zgodności wydruków z danymi zawartymi w Rejestrze i katalogu.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym w pkt 3, w zakresie zmian w art. 19b ustawy, umożliwi wpisanie do rejestru przedsiębiorców numeru

NIP „z urzędu” po uzyskaniu przez sąd rejestrowy – bezpośrednio z urzędu skarbowego – informacji o jego nadaniu przedsiębiorcy. Proponuje się, że wpis taki nie będzie podlegał opłacie sądowej i będzie zwolniony z obowiązku ogłoszenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (podobnie jak obecnie – na podst. art. 19a ust. 3 ustawy – zwolniony jest wpis numeru NIP zgłoszony uzupełniającym wnioskiem przedsiębiorcy). Ponieważ decyzja sądu dotyczy wpisu informacji o numerze NIP, o nadaniu którego przedsiębiorca został także powiadomiony przez właściwy urząd skarbowy, a więc z rejestracją numeru NIP nie wiąże się żaden negatywny skutek, celowe wydaje się dokonanie stosownego wpisu przez sąd z urzędu. Jako zbędny uznać należy obowiązek uzasadnienia postanowienia o wpisie numeru NIP wydanego przez sąd w tym trybie, podobnie jak konieczność doręczenia przedsiębiorcy orzeczenia sądu.

Projekt ustawy wprowadza również w art. 38 pkt 1a ustawy przepis umożliwiający wpisanie do rejestru adresu strony internetowej i adresu poczty elektronicznej, o ile przedsiębiorca takie adresy posiada. Ujawnienie tych adresów – pozwalających na szybki kontakt z przedsiębiorcą – będzie dokonywane wyłącznie na żądanie zainteresowanego. Nie przewiduje się zwolnienia od opłaty sądowej od wniosku o dokonanie wpisu wskazanych adresów. Należy zauważyć, że regulacji tej również będą podlegały na podstawie art. 50 ustawy, podmioty wymienione w art. 49 ustawy, czyli stowarzyszenia, inne organizacje społeczne i zawodowe, fundacje oraz publiczne zakłady opieki zdrowotnej podlegające obowiązkowi wpisu do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej, o ile podejmują działalność gospodarczą. Jeżeli podmiot zdecyduje się na wpis adresu strony internetowej i adresu poczty elektronicznej do rejestru, na mocy dodawanego w art. 47 ust. 2 będzie miał obowiązek dokonywania aktualizacji tych danych w przypadku ich zmiany. Umożliwienie wpisania powyższych danych w rejestrze przedsiębiorców wydaje się pożądane, ponieważ powszechną praktyką w obrocie gospodarczym jest utrzymywanie kontaktów z urzędami lub innymi uczestnikami obrotu gospodarczego drogą elektroniczną. Taka możliwość przyczyni się do usprawnienia komunikacji przedsiębiorców.

Z uwagi na konieczność regulacji postępowań rejestrowych wszczętych w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy zakłada się, że będą miały do nich zastosowanie przepisy w nowym brzmieniu. Powyższe jest uzasadnione korzystniejszą dla przedsiębiorców procedurą wpisywania do rejestru numeru NIP „z urzędu” oraz możliwością uzupełnienia złożonych, a niezrealizowanych wniosków o wpis, adresów poczty elektronicznej i strony internetowej.

Mając na względzie możliwości finansowe resortu w latach 2010 – 2011 oraz tryb realizacji usługi modernizacji systemu informatycznego proponuje się, by ustawa weszła w życie z dniem 1 października 2011 r. Wyjątek stanowi tu zaproponowana zmiana art. 19b ust. 1b ustawy o KRS, która pozwoli na wpisywanie przez sądy numeru NIP „z urzędu” z dniem ogłoszenia uchwalonej nowelizacji.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt ustawy został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy.

Zgodność regulacji z prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej i nie wymaga notyfikacji.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje regulacja

Projektowana ustawa o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym będzie miała wpływ na funkcjonowanie sądów powszechnych, w tym w szczególności na funkcjonowanie Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego oraz na podmioty podlegające wpisom do rejestrów.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji

Projekt założeń do ustawy o zmianie ustawy przekazano do konsultacji społecznym Krajowej Radzie Sądownictwa, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Notarialnej, Krajowej Radzie Komorniczej, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia” oraz największym organizacjom przedsiębiorców (Business Centre Club, Krajowej Izbie Gospodarczej, Konfederacji Pracodawców Polskich i innym). O uwagi do projektu założeń poproszono także Polską Izbę Informatyki i Telekomunikacji.

Pozytywnie oceniono projekt w kwestii zrównania mocy urzędowej dokumentów (odpisów, zaświadczeń i informacji) wydawanych przez Centralną Informację KRS w postaci elektronicznej i papierowej.

3. Wpływ regulacji na:

a) sektor finansów publicznych

Wprowadzenie zmian w obowiązujących przepisach ustawy o KRS wymaga poniesienia kosztów związanych z ich implementacją w systemie informatycznym KRS oraz w systemie elektronicznego udostępniania danych z rejestru. Jest to koszt rzędu 2 milionów złotych. Z kwoty tej pozostały dotąd niezrealizowane wydatki na sumę około 500 tys. zł, którą zaplanowano w budżecie Ministerstwa Sprawiedliwości na rok 2011.

Zapewnienie możliwości nieodpłatnego wglądu w treść aktualnych wpisów KRS, a przede wszystkim zagwarantowanie bezpłatnego dostępu do informacji rejestrowych, z których samodzielnie pozyskane wydruki także uzyskają moc dokumentów urzędowych, oznacza przewidywane zmniejszenie wpływów do budżetu państwa z tytułu opłat pobieranych za dokumenty wydawane – jak dotąd jedynie odpłatnie – przez Centralną Informację KRS. Szacuje się, że wpływy z tego tytułu ulegną zmniejszeniu o około 50 %, czyli do poziomu około 10 milionów zł w pierwszym roku obowiązywania ustawy.

Powyższe prognozy wynikają z planowanego bezpłatnego udostępnienia przez Centralną Informację KRS – w sieciach teleinformatycznych – szerszego zakresu informacji rejestrowych niż dotychczas, a także ze względu na to, że użytkownicy posiadający dostęp do Internetu będą mogli samodzielnie pozyskać dokumenty o mocy dokumentów urzędowych. Również w kolejnych latach należy spodziewać się spadku wpływów z opłat pobieranych przez Centralną Informację KRS za wydawane odpisy, zaświadczenia, informacje oraz dokumenty.

Jedynie w celu uzyskania informacji o treści zapisów już wykreślonych z rejestru konieczne będzie uiszczenie opłaty za wydanie pełnego odpisu.

Obecnie nie planuje się obniżenia opłat za informacje i dokumenty wydawane przez Centralną Informację drogą elektroniczną tym bardziej, że będą one – podobnie jak dokumenty wydawane w formie papierowej – posiadały walor dokumentów urzędowych. Ewentualne ograniczenie kosztów osobowych, materiałowych oraz sprzętowych może wynikać ze zmniejszenia zapotrzebowania na dokumenty wydawane przez centralę i oddziały Centralną Informację KRS, gdyż każdy zainteresowany będzie mógł je samodzielnie, szybko i nieodpłatnie pozyskać z Internetu.

W tej sytuacji trudno jest sprecyzować, jaki wpływ na finanse publiczne będzie miała ostatecznie projektowana ustawa, a w szczególności nie da się przewidzieć, czy i kiedy wydatki poniesione na jej wdrożenie zostaną zrekompensowane planowanymi oszczędnościami. Koszty zmiany oprogramowania informatycznego będą częściowo zbieżne z projektami już realizowanymi, gdyż mechanizm gwarantujący wykonanie zleconej opłaty musi być – co do zasady – zbieżny z mechanizmem uruchomionym na potrzeby elektronicznego postępowania upominawczego.

Wdrożenie programu pilotażowego w zakresie proponowanych rozwiązań nie jest potrzebne, gdyż elektroniczna komunikacja z Centralną Informacją KRS, podobnie jak z sądami rejestrowymi, jest już zapewniona od dnia 1 stycznia 2007 r.

b) rynek pracy

Projekt nie oddziałuje bezpośrednio na rynek pracy. Wprowadzenie nowych rozwiązań nie będzie też miało wpływu na zatrudnienie w odniesieniu do pracowników centrali i oddziałów CI KRS, gdyż komórki te są zlokalizowane przy sądach rejestrowych lub przy punktach przyjmowania ogłoszeń do Monitora Sądowego i Gospodarczego, które mogą wykorzystywać pracowników do innych zadań. Całkowitej likwidacji jednostek Centralnej Informacji KRS nie planowano.

- c) konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projekt przewiduje nieograniczony wgląd w aktualne dane rejestrowe oraz możliwość bezpłatnego pozyskiwania informacji i dokumentów spółek kapitałowych zgromadzonych w katalogu, co podniesie wiarygodność KRS i zwiększy bezpieczeństwo obrotu. Częstsze wykorzystanie Internetu do samodzielnego pozyskiwania potrzebnych dokumentów, wobec przewidywanego spadku dochodów z uwagi na zmniejszenie liczby informacji wydawanych przez Centralną Informację KRS, może spowodować obniżenie przychodów operatorów pocztowych, w tym głównie Poczty Polskiej.

- d) sytuację i rozwój regionalny

Projekt nie oddziałuje na rozwój regionalny.

4. Wskazanie źródeł finansowania

Wprowadzenie zmian w obowiązujących przepisach ustawy o KRS wymaga poniesienia kosztów związanych z ich implementacją w systemie informatycznym KRS oraz w systemie elektronicznego udostępniania danych z rejestru. Jest to koszt rzędu 2 milionów złotych. Z kwoty zaplanowanej na wdrożenie ustawy Ministerstwo Sprawiedliwości zrealizowało dotąd wydatki na kwotę 1,5 mln zł, a pozostała do zapewnienia brakująca kwota 500 tys. zł, którą zaplanowano w budżecie resortu na rok 2011.

Obecnie nie planuje się obniżenie opłat za udostępnianie przez Centralną Informację odpisów drogą elektroniczną, tym bardziej że będą one – podobnie jak dokumenty wydawane w formie papierowej – posiadały walor dokumentów urzędowych.

Wdrożenie programu pilotażowego w zakresie proponowanych rozwiązań nie jest potrzebne, gdyż elektroniczna komunikacja z Centralną Informacją KRS, podobnie jak z sądami rejestrowymi, jest zapewniona od dnia 1 stycznia 2007 r.